

Sint Martha in Eindhoven, vroeger een huishoudschool, nu kun je er stijlvol wonen. ARTHUR BAGEN

Architectuur Oud van buiten, nieuw van binnen

Klooi nou niet met die monumenten

Als je van een leegstaande kerk appartementen wil maken, doe het dan wel goed. 'Ik zie genoeg gebouwen waar ik kiespijn van krijg.'

Floor van Dijk
EINDHOVEN

Oude scholen worden mooie appartementen, kerken worden kantoren: er wordt de laatste jaren veel herontwikkeld. Gelukkig maar, want het is zonde om zulke mooie in onbruik geraakte gebouwen plat te gooien. Bij de herbesteding van monumenten ligt een belangrijke rol voor architecten. Want het nieuwe interieur en exterieur mogen niet ten koste gaan van het karakter van het pand.

In Eindhoven zocht men een nieuwe bestemming voor een voormalige huishoudschool en kwam daarvoor terecht bij De Bever Architecten, een Eindhovens bureau dat al ruim honderd jaar bestaat.

Stefan de Bever is de vierde generatie architecten in zijn familie en is inmiddels bezig met de herbesteding van panden, waaronder zelfs

een dat zijn grootvader ontwierp. 'De afwijkende maten maken dit soort gebouwen zo leuk. Bij nieuwbouw word je als architect vaak gedwongen om standaard maten te gebruiken. Met herontwikkeling kun je creatiever werken en oud en nieuw combineren. Met respect voor de bestaande architectuur en de tuinen die daar vaak bij zitten. Onze taak is om er iets aan toe te voegen, zodat de kwaliteiten van toen in combinatie met nu elkaar versterken.'

Extra kosten

In Eindhoven ging het om Sint Martha, een rijksmonumentaal schoolgebouw uit 1932 in de Amsterdamse Schoolstijl. Het ligt midden in een karakteristieke jarendertigwijk, een gemeentelijk beschermd stadsgezicht. De Bever koos ervoor om de voorgevel geheel in de originele stijl te herstellen. Aan de achterzijde verrees een constructie met balkons en terrassen, die ervoor zorgde dat de nieuwe appartementen in het gebouw buitenruimte kregen.

De herontwikkeling was een lang proces, zoals bijna altijd bij monu-

menten. 'De restauratiekosten zijn vaak onduidelijk, en de projectontwikkelaar moet onderzoeken hoe hij het in de markt wil gaan zetten. Tegelijk zitten de welstands- en monumentencommissie van de gemeente er bovenop.'

Dit soort projecten heeft ook te maken met speculatiegevoelige projectontwikkelaars. 'Het is wel eens gebeurd dat een ontwikkelaar een

Oud en nieuw wordt goed gecombineerd in het verbouwde Rijksmuseum.

project kocht en het zonder er iets mee te doen een jaar later verkocht, met winst. Die extra kosten moeten dan ook weer worden terugverdiend door de nieuwe eigenaar, wat het alleen maar duurder maakt.'

Toch worden niet alle gebouwen met evenveel respect behandeld. 'Ik zie genoeg gebouwen waar ik kiespijn van krijg. Vlak buiten Breda staat het

sanatorium De Klokkenberg, nog door mijn opa ontworpen. Daar zijn in de jaren zestig kunststof kozijnen ingezet, in plaats van de oorspronkelijke stalen. Zonde. Je moet niet beunhazen met een monument.'

Duurzaam

De Bever is ook geen voorstander van 'historiserend bouwen', het bijbouwen in historische stijl. 'Ik vind dat je moet slopen of restaureren – wat waarde is en achterblijft moet je terugbrengen in authentieke staat. Als iets niet meer voldoet, bouw het dan opnieuw met de huidige technieken in plaats van de oude te imiteren. Bepaalde bewerkingstechnieken van natuursteen of metselwerk kunnen nu niet meer worden toegepast. Er wordt dan wel geprobeerd die oude technieken goedkoop te imiteren, maar die schijn van oudheid werkt niet. Kies dan liever voor duurzame moderne architectuur, als contrast.'

Een voorbeeld waarbij De Bever ziet dat nieuw-in-oud goed wordt toegepast is de recent verbouwde Hermitage en de verbouwing van het Rijksmuseum in Amsterdam. 'Daar

wordt in het monument van binnen heel moderne, maar monumentale architectuur toegepast, met hoogwaardige materialen, waardoor het gebouw weer eeuwen meekant.'

Hij maakt de link met duurzaamheid: 'Er wordt de laatste tijd veel gesproken over duurzaamheid in bouwen, maar het herontwikkelen van oude gebouwen, dat is pas duurzaam: relatief weinig afval en energieverlies. Dat is veel duurzamer dan ingewikkelde installatietechnische antwoorden op duurzaamheidsvraagstukken. Een monument is niet voor niets een monument, het is een gebouw dat zichzelf bewezen heeft. Ik ben nu bezig met een kerk die nog door mijn opa gebouwd is, een waarin appartementen en een kinderdagverblijf komen. Het is mooi om zo'n gebouw met relatief kleine aanpassingen een geheel nieuwe bestemming te kunnen geven. Je moet dan zorgen dat het plan dat je als architect voor ogen hebt, kwaliteit op lange termijn uitstraalt en niet trendgevoelig is. Het moet weer honderd jaar mee kunnen gaan. Ook dat heeft met duurzaamheid te maken.' ●

Electriciteit INNOVATIEF DESIGNSNOER

Het Nederlandse bedrijf Designcord brengt kabelhaspels (verlengsnoeren) op de markt met een automatisch oprolmechanisme. De vernieuwde kabel is een stuk eenvoudiger en gebruikersvriendelijker dan de huidige beschikbare haspels.

Het elektra-assortiment bij de bouwmarkten heeft de laatste jaren maar weinig innovatie doorgevoerd en daar springt Designcord op in.

Koopwoning WEER KLEINERE PRIJSDALING

De prijzen van verkochte bestaande koopwoningen waren in juni gemiddeld 1,4 procent lager dan in juni vorig jaar. De prijsdaling van koopwoningen is in de eerste helft van dit jaar geleidelijk kleiner geworden, aldus woensdag het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Vrijstaande woningen, die over het algemeen duurder zijn dan andere woningen, daalden met 3,4 procent het meest in prijs. De prijzen van de overige huizen daalden met 0,3 tot 1,6 procent.

Niet in alle provincies waren de prijzen lager. In Friesland en Zeeland waren de prijzen iets hoger dan een jaar eerder, in Friesland al voor de derde maand op rij.

Ten opzichte van mei dit jaar zijn de verkoopprijzen van bestaande koopwoningen in juni gelijk gebleven. Vorige maand was er nog een daling van 0,7 procent. In vijf provincies stegen de huizenprijzen, die in Groningen met 2,4 procent het sterkst. In Drenthe namen de prijzen met 2,2 procent het meest af.

In de lift VRAAG LIFTEN TREKT AAN

Technologieconcern United Technologies heeft de winstverwachting voor de rest van het jaar verhoogd. 's Werelds grootste producent van liften en airconditioners ziet de vraag aantrekken en presenteerde gisteren betere winstcijfers over het tweede kwartaal dan verwacht. Met 1,20 dollar per aandeel was de winst voor de fabrikant van onder meer Otis-liften hoger dan analisten hadden verwacht.

Doe-het-niet-zelvers

De doe-het-zelfmarkt in Nederland is de afgelopen twee jaar sterk geslonken met 1,4 procent in 2008 en maar liefst 7,8 procent in 2009.

Origami

Een klein huisje, maar toch de wens om uitgebreid te douchen? De 'folding shower' van het Franse Supiot is bijna overal te installeren.

Opklapkantoor

En wie ook geen ruimte heeft voor een aparte werkkamer kan toch aan de slag in het opvouwbare kantoor FLKS.